

Mattilsynet

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Bruk av overtredelsesgebyr ved brudd på dyrevelferdsloven

Seminar om transport av levende dyr, Stjørdal – 16. april 2016

Steinar Johnsen, Mattilsynet,
Avdeling Trondheim og omland

Telefon 908 32599 / stjoh@mattilsynet.no

Målet med denne gjennomgangen

- Informere om bruk av overtredelsesgebyr ved brudd på regler om dyrevelferd og klargjøre hvem som har ansvar ved transport av dyr som ikke er transportdyktige.

Oppsummering fra hele Mattilsynet etter 1,5 år med overtredelsesgebyr (1.4.16)

- 85 varslet / fattet vedtak om overtredelsesgebyr
- 10 av disse rettet mot transportør av levende dyr / sjåfør
- Eksempler på andre tilfeller: ikke tilkalt veterinær, manglende tilsyn og stell, manglende liggeunderlag, inngrodd horn på sau, ulovlig hold av reptiler, bedøving og avliving ved kyllingslakteri, akvakultur.

Hjemmel

- Kom inn i dyrevelferdsloven i 2010, men Mattilsynet ønsket å ha en forskrift og veileder før det ble tatt i bruk.
- **Forskrift om overtredelsesgebyr etter dyrevelferdsloven (FOR-2014-06-30-925) med veileder** fra november 2014.

Litt generelt om overtredelsesgebyr

- Hovedsakelig et straffeformål, altså lovbrudd som er begått.
- Hovedhensynene bak å bruke overtredelsesgebyr er å fremme god dyrevelferd og bidra til respekt for dyrevelferdsregelverket uten å belaste rettsapparatet.

Særlig relevant å bruke når:

- **Lovbrudd har opphørt (men ikke nødvendigvis)**
- **Det som har skjedd ikke er så alvorlig at det kvalifiserer til**
  - Politianmeldelse
  - Inndragning av en tillatelse
  - Forbud mot aktiviteter etter dyrevelferdsloven § 33
- **Skal virke forebyggende mot senere regelverksbrudd ovenfor både den som har fått ilagt gebyret og andre (individuell- og allmennpreventivt)**

Krav om skyld : Forsett eller uaktsomhet

- Forutsetningen for å kunne ilegges overtredelsesgebyr, er at det må foreligge en lovovertrødelse og overtredelsen må være utført på en forsettlig eller uaktsom måte.

Krav til bevis for lovovertrødelse (dokumentasjon)

- **Sivile saker: sannsynlighetsovervekt**
- **Straffesaker: enhver rimelig og fornuftig tvil skal lede til frifinnelse**
- **Overtredelsesgebyr etter dyrevelferdsloven: En klar sannsynlighetsovervekt.**

Størrelse på overtredelsesgebyr

Private personer: Fra 4.100,- til 17.200,-

Virksomheter: Fra 7.175,- til 1.351.020,-

Eks: Fast ansatte dyrebilsjåfører er private, bønder som driver næring er virksomheter.

Ved stor og unødig påkjenning av dyr – fra veilederen:

«Er det påført stor og unødig påkjenning for dyr, men uten at forholdene blir anmeldt, bør gebyret legges markant høyere enn innsparingen / fortjenesten skulle tilsi. Når slike overtredelser ikke har ført til innsparing eller fortjeneste av betydning, bør gebyret likevel ikke settes lavere enn 20 rettsgebyr, tilsvarende 17.200 kroner (nå 20.500,-)»

Bestemme størrelsen på gebyret

- **Om det er en forsettlig / uaktsom overtredelse**
- **Grovhet, varighet, oppnådde fordeler, avbøtende tiltak, gjentakelse.**
- **I utmålingen av gebyret skal det tas hensyn til:**
  - Alvorlighetsgraden
  - Fortjeneste ved overtredelsen
  - Mattilsynets kostnader

Faste satser for bestemte overtredelser - § 7

- **4.100,- for private og 7.175,- for virksomheter**

Eksempler:

- **Manglende kompetansebevis**
- **Manglende kontroll med elektrisk anlegg**
- **Manglene melding om dyrehold og bygninger**
- **Elektrisk strøm ved trening av hund**

Eksempel 1 – ikke behandlet jurbetennelse

- Ku som var liggende ved ankomst slakteri, skrotten ble kassert.

Eksempel 1 – ikke behandlet jurbetennelse

- Muntlig beskjed om speneskade var gitt av bonden
- Høyre framspene kløvd fra spenebasis til tupp, hard og kraftig betent jurkjertel, nekrotisk.
- Tilsyn i besetningen: Speneskaden oppsto en stund tilbake i tid.
- Ble melket på 3 spener, ikke vet. behandling.
- Hadde da spart penger på ikke tilkalle veterinær.
- Gebyr: 17.200,- til dyreeier.

Eksempel 2 – transport av storfe med fullgått kalv

- Funn av fullbåren, død kalv ved slakting
- Slaktet kassert pga bukhinnebetennelse mm.
- Kua hadde gått med okse, og 3 uker før slaktedato hadde den begynt å utvikle jur. Dette hadde så gått tilbake igjen, og dyreeier trodde da at den ikke var drektig.
- Kua ble ikke drektighetsundersøkt, men sendt til slakt.

Eksempel 2 – transport av storfe med fullgått kalv

Eksempel 2 – transport av storfe med fullgått kalv

Eksempel 2 – transport av storfe med fullgått kalv

- Vedtak om gebyr på 17.200,-
- Klage til HK som mente at det var klart dokumentert at kua var uskikket til transport.
- Men ikke åpenbare tegn på smerte og ubehag, og gebyret ble satt ned til 12.000,-

Eksempel 3 – transport av høydrektige kyr

- To storfe som hadde tilnærmet fullgått drektighet ble sendt til slakt.
- Fakta og bevis var klare (uttalelse fra KK og VI).

Eksempel 3 – transport av høydrektig ku

- Bakgrunn var skade på bygninger etter storm, og 15 dyr ble sendt til slakt.
- Gebyret ble satt tilsvarende dyras slakteverdi 26.338,- (rammen var 6.020,- til 1.351.020).
- Gebyret ble rettet til dyreeier.

Eksempel 4 – transport av småfe

- To sauer levert til slakteri, 1 med dyrebil og 1 ble kjørt av eier.
- Pga unormal beinstilling og tydelige tegn på smerter ble begge avlivet på slaktefjøsset.
- Dyrene ble sendt til VI Tromsø for obduksjon, og det ble påvist flere eldre kroniske skader.
- Dyreeier hadde ikke tilkalt veterinær til dyrene.

Eksempel 4 – transport av småfe

Eksempel 4 – transport av småfe

Eksempel 4 – transport av småfe

- Pga varigheten av lidelsene ble også anmeldelse vurdert.
- Brudd på flere regelverk (manglende behandling, transport), dyrene ble i tillegg parret til tross for helsetilstanden, mer enn 1 dyr.
- Gebyret satt til 25.800.-
- Saken ble behandlet i enkeltsaksforum som var enige i gebyrets størrelse.
- Ikke påklaget.

Eksempel 5 – Vedtak til transportør etter transport av gris med bogsår / halt

---

- Transport av 2 purker med alvorlig grad av bogsår og 1 purke som var høygradig halt.
- MT har tidligere varslet vedtak om endring av rutiner etter lignende funn.

Eksempel 5 – Vedtak til transportør etter transport av gris med bogsår / halt

Eksempel 5 – Vedtak til transportør etter transport av gris med bogsår / halt

Eksempel 5 – Vedtak til transportør etter transport av gris med bogsår / halt

Eksempel 5 – Vedtak til transportør etter transport av gris med bogsår / halt

---

- Vedtak om gebyr på kr 17.200,-
- Vedtaket er påklaget og ikke avgjort:
  - må skilles mellom firma og sjåfør
  - sjåføren kan ikke se dyrene enkeltvis da de lastes inn i flokk

Eksempel 6 – privat transport av ku med forvokste klauver.

Eksempel 6 – privat transport av ku med forvokste klauver.

Eksempel 6 – privat transport av ku med forvokste klauver.

- Kua var ikke i stand til å gå ut av hengeren ved egen hjelp.
- Forvokste klauver på alle 4 bein.
- Dyret ble avlivet på henger og håndtert på nødslakteriet.
- Veterinærattest på at dyret måtte avlives før transport.
- Gebyr 17.200,-

Eksempel 7 – Transport av purke med brokk.

Eksempel 7 Transport av purke med brokk.

- Informert om slike transporter til virksomheten flere ganger tidligere.
- Fare for at andre dyr kan tråkke på brokket, skulle blitt transportert i eget rom.
- Gebyr 6020,- til transportvirksomheten.
- **Ikke påklaget, men:**
  - Uenighet om størrelse, om det var åpent sår, og det ble gjort en vurdering om dette var forsvarlig før transport.
  - Ikke dokumentert godt nok (cm).

Eksempel 8 Transport av kylling

- Gebyr på kr 6.880,- til sjåfør.
- 25.000 kylling døde pga feil med turtallet på ventilasjonen på hengeren, og sjåføren fulgte ikke med på displayet under transport.
- Tilbakemelding om at det var feil på jordingsledning var årsaken, ikke at det var glemt å skru på turtallet (dokumentasjon fra verksted).
- Opphevet vedtaket da en vurderte at virksomheten hadde mer skyld enn sjåføren (små display).

Eksempel 9 Transport av sau med brudd i fot

Eksempel 9 Transport av sau med brudd i fot

Eksempel 9 Transport av sau med brudd i fot

- Gebyr på kr 17.200,- til dyreeier
- Gammel skade i høyre bakfot, tok ikke støtte.
- Forsøkt spjelket.
- Foten ble sendt til VI, undersøkelsen viste gammel skade, inn til klauvleddet
- Burde vært avlivet tidligere, og ikke transportert.

Eksempel 10 – Vedtak til transportør etter transport av halt gris

Eksempel 10 – Vedtak til transportør etter transport av halt gris

Eksempel 10 – Vedtak til transportør etter transport av halt gris

---

- Inntransportert slaktegris var 4-5 grader halt hbb, med stor hevels på høyre skinke.
- Ble vurdert som ikke transportdyktig av MT.
- Også påpekt overfor transportøren tidligere.

Eksempel 10 – Vedtak til transportør etter transport av halt gris

---

- Vedtak om gebyr på kr 17.200,-
- Vedtaket er påklaget og ikke avgjort:
  - må skilles mellom firma og sjåfør
  - sjåføren kan ikke se dyrene enkeltvis da de lastes inn i flokk

Siste eksempel – Transport av okse med stor kul hengende fra hornbasis

Siste eksempel 11 – Transport av okse med stor kul hengende fra hornbasis

Siste eksempel – Transport av okse med stor kul hengende fra hornbasis

Siste eksempel – Transport av okse med stor kul hengende fra hornbasis

---

- Kulen ble sendt til VI for undersøkelse.
- 14 kg og ca 27 cm i diameter.
- I utgangspunktet et hornbrudd og skaden hadde skjedd for ca 5 måneder siden.
- Gebyr til dyreeier på kr 17.200,-
- Burde vært behandlet av veterinær, evt. nødslakt
- Saken er påklaget, ikke avgjort.

Oversikt på sharepoint for å bli mer enhetlig i Mattilsynet.

Bakgrunn:

- Det er en del sprik i gebyrenes størrelse fra førsteinstans, og få klagesaker.

Derfor blir alle saker nå lagt ut på delt side slik at vi kan bli mer enhetlige.

Oversikt på sharepoint for å bli mer enhetlig i Mattilsynet.

Ⓜ	Manglende tilsyn med storfe	Virksomheter	Kr. 17.200,- (20R) i gebyr. Mattilsynet avdekket at bonden ikke hadde stelt melkekubesetningen sin på minst ett døgn	20.10.2015	kr.17.200,-
Ⓜ	Manglende tilsyn av fisk	Virksomheter	Kr. 88.370,- (1G) i gebyr. Mattilsynet avdekket at det sto fisk igjen på lokaliteten 5 uker etter at den var tømt for fisk	18.03.2015	88 370
	Transport av ku	Virksomheter	Kr. 8.500,- for transport av ku på glattisen.	17.11.2014	8 500
	Ku med speneskade	Virksomheter	Kr 17.200,- (20 R)Ku gikk med speneskade i 14 dager uten at veterinær ble tilkalt. Slaktet ble kassert.	12.12.2014	17 200
	Transport av høydrektige storfe til slakt	Virksomheter	Kr. 26.338,- Transport av to storfe til slakt til tross for at de hadde mindre enn fire uker igjen til forventet kalving.	15.04.2015	26 338
	Ubehandlet sykdomstilstand hos hest	Private	Kr. 17.200 (20R) Eier lot hesten gå med ubehandlet sykdomstilstand i flere måneder uten at veterinær ble kontakte.	12.06.2015	17 200
	Transport av storfe	Virksomheter	Kr. 17.200 (20 R) Transport av storfe med fullgått kalv til slakting.	14.07.2015	17 200
	Transport	Virksomheter	Kr. 17.200 (20 R) Transport av okse med lange klauver	02.07.2015	17 200
	Høy dødelighet i ventemerid	Virksomheter	Kr. 900.680 (10 G) Virksomheten lot syk og skadet fisk stå i ventemerid i flere dager.	29.09.2015	900 680
	Transport av høydrektige dyr	Virksomheter	Kr. 45.773 (Samlet slakteverdi) Tre storfe ble transportert til slakting til tross for de hadde mindre enn fire uker igjen til forventet kalving.	06.08.2015	45 773
	Transport av småfe	Virksomheter	Kr. 25.800 (30 R) Manglende oppfølging etter skade og transport av transportudyktige dyr til slakteri. Sak har vært oppe i Enkeltaksforum.	05.10.2015	25 800
	Vold mot hund	Private	Hardhendt napping og røff/hardhendt behandling av hund	07.08.2015	Kr. 6 020

Hvem skal overtredelsesgebyret rettes til ved brudd på dyrevelferdsregelverket ved transport

---

- Dyreier?
- Sjåfør?
- Transportvirksomhet?

- Vilkårlighet?
- Forskjellsbehandling?

Spørsmål?

